

מעורבותם או התערבותם של מורים עם תלמידים בקבוצות ה-WhatsApp (פוסטר)

אגוזה וסרמן
המכללה האקדמית הרצוג
egozaw@gmail.com

הילה אסולין
אולפנית ישורון, פתח תקווה
asulinhila@gmail.com

Communicating with Pupils via WhatsApp: Involvement or Interference? (poster)

Hila Asulin
Yeshurun Ulpan, Petah-Tikva
asulinhila@gmail.com

Egoza Wasserman
Herzog Academic College
egozaw@gmail.com

Abstract

The purpose of this study is to explore the teacher's viewpoint whether the use of WhatsApp constitutes involvement or interference when communicating with their pupils. The study used the qualitative method to interview 7 staff members who had various positions in several high schools in Israel's central area. The interviewees were asked their opinion regarding the use of WhatsApp as a mode of communication with their pupils.

We can conclude from their responses that the WhatsApp is being used as a means of communication between pupils and teachers on a daily basis and is a positive form of communication between the two parties which creates fast and efficient collaboration. The rules of behavior for using WhatsApp are clear and are usually respected by the educational staff. The teachers report any content which appears on the group that is not proper. Moreover, the interviewees said that the status of the teacher not only is not harmed but is actually strengthened when they respond correctly to an objectionable post made by the pupils. In addition, it can be said that the use of WhatsApp can sometimes have a negative social influence when it used for humiliating or ostracizing a pupil. In these cases the teacher plays a significant role in the WhatsApp group.

The contribution of this study comes to examine the need for a correct policy regarding teacher's participation in pupil's WhatsApp groups and to forge a path where educational professionals can lead, address and social difficulties that sometimes appear on the WhatsApp groups with their pupils.

Keywords: WhatsApp, teacher pupil Communication, teacher pupil relationship.

תקציר

השימוש ב-WhatsApp הפך לנורמת התנהגות חברתית, ה-WhatsApp מתאים לתקשורת קבוצתית, משום שהוא משמש להעברת תקשורת, ליצירת דיאלוגים והעברת חומרי למידה שונים בזמן ולאחר שעות הלמידה בבית הספר (Bouhnik & Deshen, 2014). המנהיגות החינוכית צריכה להיערך לקליטה והטמעה מושכלת של שירות ה-WhatsApp בחינוך, ככל שמנהלים ומורים ידעו לצרוך אותו בתבונה ובהתאמה ליעדי הלמידה וההוראה, ידעו לעשות בו שימוש מושכל וילמדו באופן מכוון וביקורתי להתנהל באופן יעיל בשילוב

ה-WhatsApp באורחות החיים, אז יוכלו לנצל את הפוטנציאל החינוכי והלימודי הטמון בו לטובת הרווח של מערכת החינוך (אבני ורותם, 2015).

המורים ציינו שה-WhatsApp יעיל הן בהיבטים טכניים: קלות השימוש, זמינות ומיידיות, והן בהיבטים החינוכיים: חשיפה מינימלית, היכרות מעמיקה עם יחסי הכוח בקבוצה, תחושת שייכות חברתית, יחסים אישיים עם המורה ושיתוף מידע בין התלמידים (רוזנברג ואסטרך, 2017). אולם קורץ (2014) במחקרה טוענת כי המורים הביעו חשש שכתוצאה מזמינות הנגישות למורה ולמידע, המערבות תהפוך להתערבות.

מטרת מחקר זה לחקור את גישת המורים למערבותם/התערבותם בחיי התלמידים תוך שימוש ב-WhatsApp. המחקר נעשה בגישה האיכותנית, במהלך המחקר בוצעו ראיונות עם 7 אנשי צוות בעלי תפקידים שונים מתיכונים שונים מהזרם הדתי במרכז הארץ. במחקר זה נשאלו המרואיינים מהי גישת המורים כלפי השימוש ב-WhatsApp. המורים נשאלו שאלות כמו: מהי עמדתם כלפי מידת מעורבות המורה בקבוצות ה-WhatsApp של תלמידיו; כיצד המורים חשים בנוגע להשפעת השימוש ב-WhatsApp על למידתם של התלמידים; כיצד המורים חשים לגבי מעמדם והשפעתם כאשר הם שותפים בקבוצת ה-WhatsApp עם תלמידיהם; מהי עמדתם בנוגע לשילוב ה-WhatsApp במסגרת ההוראה בביה"ס ומהם כללי ההתנהגות לגבי השימוש ב-WhatsApp על ידי התלמידים במהלך השיעורים.

ממצאי המחקר, ניתן לומר, שהשימוש ב-WhatsApp כתקשורת בין מורים לתלמידים היא יומיומית. המורים שותפים לקבוצות של תלמידיהם ומהווים דמות מפקחת על התכנים העולים בהן. כללי ההתנהגות לגבי השימוש ב-WhatsApp ברורים ובד"כ נאכפים כראוי ע"י הצוות החינוכי. בנוסף, המרואיינים ציינו יתרונות בשימוש ה-WhatsApp: תקשורת מהירה ויעילה, העברת חומרי למידה בקלות, תשובות לשאלות על החומר הנלמד. המרואיינים ציינו גם חסרונות בשימוש ב-WhatsApp: גורם להסחת הדעת של התלמידים מהלמידה, גורם לתלמידים לא להיות נוכחים בשיעור, למרות נוכחותם הפיזית.

מדברי המרואיינים עולה שמעמד המורה לא נפגע אלא התחזק כתוצאה מתגובתו הראויה לאחר התנהגות לא מוסרית בקבוצה עם תלמידיו ב-WhatsApp. בנוסף, ניתן לומר שלעיתים שבשימוש ב-WhatsApp המורים נתקלים במקרים של נידוי או חרם חברתי בקבוצה. במקרים מסוג אלה, נמדד התפקיד המשמעותי של המורה השותף לקבוצת ה-WhatsApp. תרומת מחקר זה באה לבחון את הצורך במדיניות נכונה לגבי שותפות מורים בקבוצות ה-WhatsApp עם תלמידים ולהתוות דרך בה אנשי חינוך מסוגלים להוביל ולהתמודד עם קשיים חברתיים העולים וצפים בקבוצות ה-WhatsApp עם תלמידים.

מילות מפתח: WhatsApp, תקשורת בין מורים לתלמידים.

מקורות

- אבני, ע' ורותם, א' (2015). ערכם הגדול של הישומונים הקטנים בחינוך, חינוך, אתיקה, ו-ICT מתקוונים לאתיקה, נדלה מ-<http://ianethics.com/wp-content/uploads/2015/10/applications2015.pdf>
- קורץ, ג' (2014). שימושים בערוצי תקשורת חדשים: איסוף נתונים מבעלי עניין מורים והורים, סקירה מוזמנת-כחומר רקע לעבודת הוועדה "בין בית ספר למשפחה: קשרי מורים והורים בסביבה משתנה". ירושלים: היזמה למחקר יישומי בחינוך.
- רוזנברג ואסטרך (2017). מורים ותלמידים בווטסאפ: נקודת המבט של התלמיד, בתוך: ב' שורץ, ח' רוזנברג וק' אסטרך (עורכים) *חומות החינוך נפלו ברשת? מורים, תלמידים ורשתות חברתיות*. (עמ' 77-104). מכון מופ"ת.

Bouhnik, D. & Deshen, M. (2014). WhatsApp goes to school: Mobile instant Messaging between teachers and students. *Journal of Information Technology Education: Research*, 13, 217-231. Retrieved from <http://www.jite.org/documents/Vol13/JITEv13ResearchP217-231Bouhnik0601.pdf>